herpy

PILGIFTSGRODOR

Three-striped Poison Frog

Ameerega trivittata

Ameerega trivittata är en stor, dagaktiv pilgiftsgroda på 4-6 cm från Amazonas skogsbotten. Den är svart med två ljusgröna ränder längs sidorna, och hanen bär vid ett enda tillfälle ofta 15-30 grodyngel på ryggen till vatten. Grodan kräver ett rymligare terrarium än de små pilgiftsgrodorna.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Epipedobates trivittatus; Dendrobates trivittatus; Phobobates trivittatus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**4-6 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog och våtmark**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Könsmogen	**12-24 mån.**
Ägg per läggning	**15-40**
Kläckning	**15-22 dagar**
Larvtid	**40-90 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**70 × 50 × 50 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**23-25 °C**
Temperatur, natt	**19-22 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega trivittata hör till de stora pilgiftsgrodorna. Hanen blir omkring 4 cm och honan upp till 6 cm, mätt från nos till kloak. Rygg och sidor är svarta, buken är svart med en blåaktig skiftning baktill, och benen är gulgröna eller ljusbruna. Från nosen och ner mot bakbenen löper två gulgröna sidoränder. Färgen på ränderna varierar mellan lokalerna: oftast är de gröna, men gula och orange djur förekommer också. Huden på ryggen är finkornig, medan flanker och buk är släta, och tårna saknar simhud.

Arten beskrevs av Johann Baptist von Spix 1824 och har sedan stått i släktena *Epipedobates*, *Dendrobates* och *Phobobates* innan den kom till *Ameerega*.

Pilgiftsgrodor bildar inte själva sina giftämnen, utan tar upp alkaloider från de myror och andra smådjur de äter i naturen. Hos vilda *A. trivittata* från flera bestånd har alkaloider av typen dekahydrokinoliner hittats i huden. Hur kraftigt giftet är för människor är inte dokumenterat, och vilda djur räknas därför bara som milt giftiga. Djur som är uppfödda på foderdjur som bananflugor och hoppstjärtar får inga giftämnen och räknas som ofarliga. Tvätta ändå händerna före och efter kontakt, och rör inte grodorna i onödan, eftersom huden är känslig.

Livslängd och kullstorlek i fångenskap är inte dokumenterade för själva arten. Livslängden är lånad från pilgiftsgrodor i allmänhet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Ameerega trivittata lever i norra och västra Amazonas och de angränsande låglanden: i norra Brasilien, östra Peru, Bolivia (bland annat Pando), södra Colombia (Putumayo och Amazonas), Venezuela (delstaten Bolívar), Guyana och Surinam. Arten förekommer sannolikt också i Ecuador och Franska Guyana, men det är inte bekräftat, så de två länderna har inte tagits med på kartan.

Grodan finns i låglandet från omkring 40 m upp till 500-600 m över havet. Arten bedöms inte vara hotad, men skogsavverkning är ett lokalt hot.

> **Naturlig utbredning:** Bolivia, Brasilien, Colombia, Guyana, Peru, Surinam och Venezuela.

LIVSMILJÖ

Ameerega trivittata lever på botten av primär och sekundär regnskog i låglandet, i lövlagret och nära små vattensamlingar. Den finns också vid periodiska sötvattenssumpar och i skogsbryn där det står vatten under regntiden. Grodan är dagaktiv och lever mest på marken, men hanarna klättrar upp på förhöjningar för att kalla, och arten kan ses upp till 1 m upp i bromelior och träd.

I naturen växlar året mellan regntid och en torrare period. Hanarna intar och försvarar små revir under regntiden, och här sker parningen. Honorna är inte territoriella. Äggen läggs i lövet under regntiden, och hanen bär grodynglen till vatten, som kan ligga flera hundra meter från hans revir. Huvudfödan är myror, som det finns gott om på skogsbotten.

Temperatur och luftfuktighet i skogen är höga och stabila hela året. Det är inte dokumenterat hur kall natten blir på de enskilda lokalerna.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett terrarium på minst 70 × 50 × 50 cm (längd, bredd, höjd) passar för två vuxna *Ameerega trivittata*. Arten är stor och aktiv, hanen vill ha plats för ett revir, och grodan klättrar gärna, så ge den grenar och upphöjda sittplatser. Större är bättre, särskilt om djuren ska föröka sig. Ett regnsystem och en fuktare rekommenderas. Glas håller fukten och ger fri sikt, men locket ska ha stora ventilationsytor med nät, så att luften inte står stilla.

Botten byggs bioaktiv: ett dräneringslager av expanderad lerkross eller grus nederst, ett nät som skiljelager och ovanpå det en fuktig planterjord, till exempel en blandning av kokosfiber, orkidébark och sphagnum. Lägg ett tjockt lager löv överst. Lövlagret är grodans naturliga livsmiljö, håller kvar fukten och ger skydd. Tillsätt hoppstjärtar och gråsuggor, som äter avfall och samtidigt är extra föda.

Inred med bromelior, ormbunkar, mossa, rotstycken och korkbark, så att det finns många gömställen och så att siktlinjerna bryts. Det minskar gräl mellan djuren. Ungar kan hållas tillsammans i en grupp så länge det finns plats. Rengör vattenskålen ofta, och ta bort döda blad och mögel.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Dagtemperaturen hålls på 23-25 °C, och på natten sänks den med 3-4 °C till omkring 19-22 °C. Svängningen över året ska vara liten, 1-2 °C. Grodor är känsliga för värme: temperaturer över cirka 29 °C är farliga, och en jämn temperatur är viktigare än den exakta siffran.

Placera terrariet så att det inte står i direkt sol, och använd en termostat om rummet är för kyligt. Kan terrariet inte hållas under 26 °C på sommaren måste det flyttas till ett svalare rum. Mät temperaturen med en digital termometer nere i terrariet.

Arten har ingen vinterdvala i fångenskap. Många pilgiftsgrodor får en kort, torrare period med mindre sprayning för att sätta igång förökningen; se avsnittet om parning.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 80-90 % större delen av dagen, nära 100 % morgon och kväll, och den får sjunka till omkring 70 % mitt på dagen. Längre tid under 70 % är farligt, särskilt om grodan inte har tillgång till vatten. Spraya med osmos- eller regnvatten två till tre gånger om dagen i 10-20 sekunder, eller använd ett dimsystem eller regnsystem med timer. En sista sprayning på kvällen får gömda foderdjur i rörelse, så att grodorna hittar dem.

Håll luften i rörelse med god ventilation, så att det inte uppstår mögel eller stillastående luft. Blir det för torrt drar sig grodorna undan i gömställen, och huden torkar ut. Det kan bli farligt på bara några dagar.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En låg vattenskål med 1-2 cm vatten räcker. Skålen ska vara så låg att en unge kan ta sig upp ur den, och ha stenar eller mossa i kanten. Skål och vatten byts ofta, och skålen rengörs med varmt vatten utan tvål.

Använd osmosvatten, regnvatten eller avklorerat kranvatten. Amfibier tar upp vatten och ämnen genom huden, så undvik tvål, rengöringsmedel och klor i terrariet. Vattenskålen är viktig om man vill ha avkomma, och ger extra trygghet om fuktigheten sjunker. Undvik vattenfall med pump, som kan sluta fungera och förorena vattnet.

LJUS OCH UVB

UVB är inte dokumenterat som nödvändigt för pilgiftsgrodor i allmänhet, och för just den här arten finns inga uppgifter. En svag UVB-lampa (Ferguson-zon 1) är valfri. Det viktigaste är ett LED-ljus med växtanpassat spektrum i 10-12 timmar om dagen.

Ge grodorna skugga och gömställen, så att de kan dra sig undan ljuset om de vill. Välj ljus som inte värmer upp terrariet nämnvärt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Kosten består av små levande leddjur. I naturen är det huvudsakligen myror, men i fångenskap används vinglösa bananflugor (*Drosophila melanogaster* och *D. hydei*), hoppstjärtar, små gråsuggor, siktat ängsplankton och ibland nykläckta syrsor. Hoppstjärtar och gråsuggor i terrariet ger grodorna ständigt något att jaga. Eftersom arten är stor kan vuxna djur ta *D. hydei* och små syrsor.

Ungar utfodras varje dag, vuxna tre till fyra gånger i veckan med 20-50 flugor per groda efter storlek och aptit. Damma fodret med ett kalkpreparat med D3 vid varje måltid och med ett multivitaminpreparat en till två gånger i veckan. Växla mellan tillskotten, så att det varken blir för lite eller för mycket. Låt grodorna bestämma: rester tyder på för mycket foder, och ivrig jakt är ett gott tecken.

Bananflugor kan lätt odlas själv i kulturer på ett näringsmedium. Starta nya kulturer innan de gamla är slut.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Hanarna kallar högljutt och försvarar små revir, medan honorna är lugna. Det är inte dokumenterat hur arten beter sig i grupper i fångenskap, så par är det säkraste sättet att hålla dem. Ungar kan hållas tillsammans tills de blir könsmogna, och därefter kan konflikter uppstå, särskilt om det finns två hanar.

Pilgiftsgrodor bör så långt möjligt inte hanteras: huden är tunn och känslig, och stress försvagar dem. Flytta djuren vid rengöring med en fuktad, ren behållare, och tvätta händerna före och efter. Blanda aldrig arter eller former, eftersom det kan sprida sjukdomar och ge stress.

A. trivittata är dagaktiv och synlig. I naturen bär hanarna grodyngel flera hundra meter från sitt revir och hittar hem igen, även när de flyttas till helt okända platser, så arten har ett gott lokalsinne. Det talar för ett rymligt, varierat terrarium.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honan är störst och rundast. Hanarna kallar högljutt och försvarar ett litet revir, och det är det säkraste tecknet. Könet kan först avgöras när djuren närmar sig könsmognad. I fångenskap blir djuren könsmogna efter ett till två år. Håll fyra till fem ungar, så att det med stor sannolikhet finns ett par bland dem.

Metoden är lånad från pilgiftsgrodor i allmänhet: föd hellre upp djuren själv än att köpa könsbestämda vuxna, för då får du tid att lära känna dem och se till att de får god näring.

PARNING

Parningen sker under regntiden, då hanen kallar från sitt revir och lockar in honan. För att efterlikna naturen kan du skruva ner sprayningen och fodret i flera veckor: luftfuktigheten får sjunka till cirka 70 %, men grodorna ska alltid ha tillgång till vatten, och fodret halveras. Efteråt återgår du till normal sprayning, vilket ofta utlöser äggläggning. Pausen ger honan tid att bygga upp fettreserver och kan ge större kullar och friskare avkomma.

Ta en paus om honan verkar utmattad: ta bort hanen i ett par månader. Varken torkperioden eller pausen är dokumenterad för själva arten; tillvägagångssättet är lånat från pilgiftsgrodor i allmänhet.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs i lövet på marken under blad och små gömslen, och i terrariet kan en filmburk eller en petriskål under en kokoskoja fungera som äggläggningsplats. En kull är 15-40 ägg, och hanen bär 15-32 grodyngel åt gången, i genomsnitt 22.

Hanen vaktar äggen tills de kläcks efter cirka 15-22 dagar. Därefter bär han grodynglen på ryggen till vatten: i naturen stillastående vattenhål i ett delvis uttorkat vattendrag eller en översvämmad äng i skogskanten, ibland flera hundra meter bort. Grodynglen är allätare, och i naturen kan flera hundra ligga i samma vattenhål. Det är inte dokumenterat hur många som kan hållas tillsammans i fångenskap. Det mest försiktiga är att flytta dem till små behållare med rent, mjukt vatten, enskilt eller några få tillsammans, och ge dem fint växtfoder och alger. Byt en del av vattnet regelbundet, och håll vattnet vid rumstemperatur.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter cirka 15-22 dagar. Grodynglen behöver 40-90 dagar för att nå metamorfos i fångenskap, och tiden beror på temperatur och foder. I naturen tar det 41-54 dagar.

När frambenen kommer fram, håll vattnet grunt, och det ska finnas lätt tillgång till land och fuktiga gömslen så att de små grodorna inte drunknar. När svansen har dragits in flyttas de förvandlade ungarna till ett fuktigt terrarium utan djupt vatten.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nymetamorfoserade ungarna utfodras med de minsta foderdjuren, som bananflugor av arten *D. melanogaster* och hoppstjärtar, och senare *D. hydei*. Storleken på den första födan är inte dokumenterad för arten. Utfodra dem dagligen, och damma med kalk och vitaminer. Håll dem fuktiga, och ge dem gott om löv och små gömställen. Tillväxten är inte dokumenterad för arten, men unga djur växer snabbt och blir könsmogna efter ett till två år.

Ungar kan hållas tillsammans i en grupp så länge det finns plats och tillräckligt med foder. När de närmar sig könsmognad bör du dela upp dem i par.

Hälsa och vanliga misstag

Pilgiftsgrodor är härdiga när förhållandena är stabila, men vissa fel återkommer:

- Uttorkning: för låg luftfuktighet ger platt utseende, passivitet och torr hud. Höj fukten och spraya direkt.
- Överhettning: temperaturer över cirka 29 °C är farliga. Flytta terrariet eller kyl ner det.
- Brister: för lite kalk, D3 eller vitaminer ger deformerade ben och svaga djur. Använd tillskott vid varje måltid.
- Parasiter och svampar: om en groda tappar vikt trots god aptit, eller om det finns svullnader, rodnad eller sår på huden,

ska den till en veterinär med kunskap om amfibier.

- Dålig hygien: rengör vattenskål och mögel regelbundet, och håll nya djur i karantän innan de kommer in till de andra.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.